

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

BIS IN MENSE PRODIT

Premium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est: in Italia Libellarum 10;
ubique extra Italiam Lib. 15; M. 12; Sch. 12; Doll. 3; Rubl. 6; Flor. 7½.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in extremis commentarii paginis
Lib. 0.50 pro unoquoque centimetro quadrato

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem, commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem
ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA

Apud GEBETHNER ET WOLF
VARSIAE POLONORUM
Rakowskie Przedmiescia, 15

IN ANGLIA

Apud BURNS AND OATES
LONDON W.
28, Orchard Street.

**IN CIVITATIBUS FOEDERATIS
AMERICAE SEPTEMTR.**

Apud FRIDERICUM PUSTET
S. Sedis, Apost et S. Rituum Congr. Typogr.
NEW YORK
52, Barclay Street.

IN GERMANIA

Apud FRIDERICUM PUSTET
S. Sedis Apost et S. Rituum Congr.
Typogr.
RATISBONAE in BAVARIA

IN CANADA

Apud LIBRAIRIE GRANGER FRÈRES
MONTREAL
1099, Rue Notre-Dame.

RERUM INDEX

DE SINARUM REBUS	P. Rossani.
LATIAE MUSAE IN SAECULARIBUS VICTORIS HUGO	P. Angelini.
IN SANCTUM MARIAE NOMEN	I. Battanius.
VETERIS MONUMENTA ROMAE. De Thermis Diocletianaëis	G. P.
FRIDERICUS COGNOMINE MAGNUS CUM NAPOLEONE COMPARATUS	A. Costaggini.
DE « SYMBOLISMO »	Senior.
FABULAE SELECTAE FONTANII A IOANNE BAPT. GIRAUD LATINE REDDITAE .	Fr. Xav. Reuss.
DE GERMINANTIBUS ET FLORIBUS ANIMADVERSIONES NOVAE	M. Lani.
ANNALES	Propoplicola.
AENIGMATA	Fr. Littner.

In secunda operculi pagina:

PROSPECTUS NOVAE SUBNOTATIONIS COMM. VOX URBIS A KAL. IULII
AD EXPLETUM ANNUM MCMII.

In tertia operculi pagina:

PER ORBEM Forfex.
EPISTOLÆRUM COMMERCIIUM A secretis.

ROMAE

EX OFFICINA PACIS, PH. CUGGIANI

35, Via della Pace

M CMII

Chiapponi Franciscus et Soc.

OFFICINA
ANAGLYPTIS, GEMMIS CONCHISQUE CAELANDIS
PRAESERTIM IN REDDENDIS FIGURIS
PHOTOGRAPHICE EXPRESSIS
TEMPERANTIA IN PRETIO — DILIGENTIA IN OPERE
ROMAE — VIA SISTINA, 129 — ROMAE

IBER (vulgo "ALBUM")
praecipua Urbis referens, pulchritudine insignis atque, commentarii *Vox Urbis* moderatore iubente, expresse conflatus, apud eumdem commentarii administratorem, ROMAE, VIA ALESSANDRINA, 87, ven. lib. 1.50.

VOX URBIS
DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS
ROMAE — Via Alessandrina, 87

**PROSPECTUS NOVAE SUBNOTATIONIS
A KAL. IULII USQUE AD EXPLETUM ANNUM MCMII.**

(Vid. in secunda operculi pagina).

FIGURAE URBIS ROMAE
ARTE PHOTOGRAPHICA EXPRESSAE

COLLECTIONES VARIAE ET NUMERO ET PRETIO

Venient apud comm. VOX URBIS Administratorem.

URBIS E IANICULO MONTE PROSPECTUS

(m. 1.10 X 0.24)

qui socii commentarii VOX URBIS dono datus est,

venit singillatim L. 2.50

apud comm. VOX URBIS Administratorem.

*SI QVIS PLURA REQUISIVERIT HUIUS PROSPECTUS EXEMPLARIA
EA MINORI ACCIPET PRETIO.*

LE LAUDI LATINE
IL CANTICO DEL SOLE

DI

S. FRANCESCO D'ASSISI

S. Maria degli Angeli, presso Assisi, tip. della Porziuncola, 1897

Hoc libello praeter venustam praefatiunculam a Paulo Sabatier, viro rei longe peritissimo, conscriptam, continentur *laudes latinae* cum interpretatione italica, *Canticum Solis*, necnon illa *Speculi perfectionis* capita, quae *Cantici* originem exponunt, aliaque permulta. Libellum, quem proxime alii subsequentur ad parvam *Bibliothecam Franciscanam* comparandam, *Iulius Salvadori*, litteris tradendis doctor egregius, maxima edidit cura. Romae apud commentarii *Vox Urbis* Administratorem venit L. 0.50, in pauperum levamen.

Sociis qui in Nordica America versantur vehementer commendamus quod a Sodalibus Carmelitis novissime institutum est ac regitur

COLLEGIUM SANCTI CYRILLI

ad liberalem eamdemque Christianam et nostrae aetati aptam institutionem iuvenibus comparandam.

Prospectus studiorum et regulatum, quae collegium moderantur, petatur ab ipsius Collegii Preside, 6413 Star Avenue (Woodlawn) — Chicago, Illinois.

PHILIPPUS VITI Eques

MARMORARIUS

ROMAE - Via Alessandrina N. 51, 52 - ROMAE

Affabre sculptit quae sunt ad simulacra, altaria, sacella, aediculas, uti patet ex operibus erectis aut refectis in Basilica Lateranensi, Liberiana, Laurentiana extra muros, Transtiberina, Eudoxiana, etc.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 10 — Ubique extra Italiam:
Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 1/2.

BIS IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:

ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE — Via Alessandrina, 87.

DE SINARUM REBUS.

RERUM PUBLICARUM fata iam nova nostris gentibus in ultimis Orientis terris matu- rant, dum nostra vexilla pariter atque negotia iter non tam sponte initum, quam arcta co- gente lege assumptum pede incitato calcant. Silent quidem tormenta bellica; at non moran- tur eventus; perturbationum enim seditionum- que causas, quae mox in bellum proruperant, armis et vinculis avulsas radicibus affirmare non possumus. Quae immo imposita sunt po- pulo vectigalia graviora, ut pretium restitutae pacis nostris gentibus solvatur, in nostros om- nes advenas odium populare magis magisque inflaverunt.

Sed ut rerum in Sinis condicio iuste intel- legatur, pauca supra repetere invat.

Constat Russos ut Mandchouria provin- cia potirentur iamdiu anhelasse, quod anno MDCCCXCV aperte emicuit, cum Portum Arthur in Flavo mari eiusque sinum oceupavere. Siberianus enim Vladivostokensis sinus, glacie plerumque interclusus, ineptus classi agendae habebatur, quum contra nova exoriretur in dies utilis loci necessitas ob inquietam Iapon- nensem ambitionem, eorumque bellicas vires terra marique longe auctas atque ordinatas.

Per opportunum itaque visum, vix atque no- viissima Sinensium pugilum exarsit seditio, copias in finitimum regnum immittere. De re autem videbatur pactionem quamdam veluti ta- citam Russos inter atque Sinenses intercessisse, quod clarius patuit, cum, capta Pechini urbe atque legatis ab hostibus eruptis, rogationem in coetu legatorum statim Russi obtulere de urbe derelinqua atque reducendis copiis ad Tien-tsin littus, dum ipsi Ci-li e provincia primi proficiscuntur. At e Mandchouriae finibus, iam Cosacorum equitatu undique vastatis, numquam recesserunt; quin etiam ferreo illo itinere potiti, quod Angli posuerant e Ci-li provincia in Siberiae fines, tunc autem novo terrori de- seruerant, per provinciam omnem castra me- tantur, geminumque ferreum iter elato in aggere deducunt, ne umquam a fluvialibus ir- ruptionibus intercipiatur, neve deficiat iter ce- lerrimum, quo Cosacorum turmae in finitimum imperium, data occasione, descendere queant.

Foedus autem, quod cum Sinensibus ictum praedicabatur ut e provincia Russi excederent post restitutam late et ubique pacem, effectum quodammodo ad anxietates aemulorum tollendas vi- detur. Ad velitationes illic enim atque seditiones frequentissimas ad nostros usque dies audivimus, incerti quidem utrum verae an maius elatae; securi eas ad libitum posse incitari ac fieri maximas.

Sed tamen eventuum evolutio potius fato quam hominum voluntate successit; bellumque in ultima Africa maxime in re valuit. Angli enim, qui antea, veluti primo agmine, milites suos ad littora Sinensium attulerant commerciaque promoverant, Africano illo diurno bello coacti sunt protinus morari, ita plane ut quoties Anglorum Russorumque pugnarent ex adverso con- silia, aemulis Angli cesserint. Ultro itaque ob- lata ab iis in coetu legatorum rogatio ne Si- nensium fines pro tempore violarentur; quod placuit pariter amicis atque aemulis uno suf- fragio censere. Ecquid mirum? Russi Mand- chouria provincia satis superque habebant, eo- que magis quod uni e Sinarum rebus certam utilitatem accepissent.

Attamen, rerum statu expertis Anglis oportuit foedus palam inire cum Iaponia gente recentem humanitatem consequata; simul Rus- sis Gallisque tempus advenit sui quoque foede- ris pandere mentem; inde nudata fronte hinc inde foederatae gentes sese ad invicem advi- gilant atque aemulantur.

Iamvero Asiaticae res simili arte dirigun- tur atque moventur, qua Europaeorum negotia inter duplex et triplex foedus divisa videmus; ibi enim, prouti apud nos, bina foedera, ad invicem pugnantia, pacem, quoad licebit, con- tinebunt.

Sed ut clara habeatur rerum condicionis ho- dierna notitia, iuvat propius utriusque foede- ris rationem et momentum brevi ad trutinam revocare. En itaque Anglorum maritima vis ingenti manu a Iaponiis sociis aucta; en portus tutissimi optime patentes; en optime instructa classis suis naviis accedens: additur quoque exercitus paratus prope ad bellum. cui primas ferme in Orientis litore neino auferet. Iaponii

invicem gaudent anglica auctoritate et anglicis divitiis, ut optatis forte terris Coreanis tandem aliquando potiantur. Ex adverso Gallorum clas- sis eorumque exercitus in meridionalibus Sina- rum provinciis hand modico auxilio Russicis conatibus erunt.

Ceteras gentes quod attinet, praenotandum primum Americanos legatos exemplo temperan- tiae et patientiae omnibus fuisse, cum de pacis condicionibus statuendis actum est, ab iisque primum suos milites reductos fuisse ad Philippi- nas insulas, ubi nimium ferme bellum sustinen- dum adhuc flagrabat. Germani nemini patet quid moliantur, quid sibi velint. Erantque eorum copiae, pro longinquitate gentis, maxime, quippe quae ad viginti fere millia militum excrevissent; manent in Sinensibus locis fere omnes, neque aperta satis magistratum mens est qua de causa tantus exercitus, post restitutam pacem, extra patriae fines commoretur. Post Germanorū vestigia, atque omnium consilia sequuntur Itali haerent animo et ausu; oportuit enim no- bis extremo loco advenientibus ceterorum plati- citis subscrivere, atque desideris potiundae Sinensium regionis nonnullae prorsus valedi- cere, ne fines imperii laederentur, quod erat una mente constitutum. Nihil profecto Italis restat, quam ut sollerter quietamque oeconomicam explicationem promoveant, quae suo tempore certos fructus inter ceteras nationes sit allatura.

Rebus sic stantibus id concludere licet, post bellum Sinense omnia esse in pristinum resti- tuta, praeter Sinensium aerarium, quod, im- positis vectigalibus gravissima, pessima fata pre- munt. Bellum enim illud quod productum tam- diu est, si iter contra Pechinum urbem atque legationum aedes recuperatas exceperis, soluto imperio unaquaeque gens — candide fateamur — imperatoris sui arbitrio duxit, quum imperium, quod Waldersee Germanico legato in universos milites traditum est, nihil aliud quam vana spe- cies extiterit. Nihil itaque, quod optime fieri po- terat, factum dici potest, omnia contra in peius reversa. Sinensem imperatorem et matrem anfu- gientes nemo persequutus est, nemo reduxit ad urbem; nemo intulit tantum Sinensibus terorem, ut mandata eius satis venerarentur, quae, parum licet, mutarent gentis mores, et indolem, et vitam.

AD MAGIS MAGISQUE
"VOX URBIS", COMMENTARII PROPAGATIONEM AUGENDAM
NOVA INDICTA EST SUBNOTATIO

A KALENDIS IULIIS USQUE AD EXPLETUM ANNUM MCMII
(NUM. XIII-XXIV).

UT ACCEDERE OMNES POSSINT

SUBNOTATIONIS PRETUM CONSTITUTUM EST:

Libel. **2,50**; Mar. **2**; Sch. **2**; Rubl. **1**; Cor. **2 $\frac{1}{2}$** .

Qui insolita, gratuita paene, huius
sociationis ratione frui volunt, nulla inter-
posita mora, *nomen suum cum pretio recto tramite*
mittant ad

ARISTIDEM LEONORI EQUITEM

COMMENTARII "VOX URBIS", POSSESSOREM ET ADMINISTRATOREM,

ROMAM, via Alessandrina 87.



IN SANCTUM MARIAE NOMEN

*Suave cordi quam meo
 Tuum, MARIA, Nomen est!
 Ab hoc Nomine profuit
 Quae mihi cumque voluptas.
 Quales mihi pulcherrimae
 Petuntur inde imagines!
 Qualis alma cupidinum in-
 ardet excita flamma!
 Te, Mater, ut primum polo
 Subsigit Eos, invoco;
 Te, quum Sol iuga montium
 Lustrat, oceanumque:
 Teque invocanda sic agor,
 Sic efforor sublimiter,
 Ut piae gaudio in aethere
 Rear Numini adesse.
 Nocturna per silentia
 Identidem te nuncupo,
 Meque splendor amabilis
 Circum fulget obortus.
 Nomen tuum simillima est
 Imago lucis candidae,
 Longe quae tenebras fugat,
 Meque illuminat intus.
 Persaepe transvolantibus
 Auris id ipsum credidi;
 Oris ex opposita mihi id
 Ipsum reddidit Echo.
 Tunc prata, tunc siliae simul
 Lymphaeque et herbae et flosculi
 Te propter, MARIA, in novos
 Excitantur amores.
 MARIAM ubique admurmurant
 Aquae, fluente rivulo;
 MARIAM algida rupium,
 Hortulique tepentes.
 Mirā interim dulcedine
 De te loquuntur omnia
 Dium Nomen amantibus,
 Ter quaterque beatis.
 Ubi vel unum cordium
 Amore non plenum tui?
 Quod hincit labium, haud sonans
 Te, formosa MARIA?
 Silescit interdum tuus
 Ignis sub arcto pectore;
 Verum, se simul explicat,
 Dulces exit in hymnos.*

*Canit MARIAM poenitens
 Valle in reducta, fusculum
 Membra quem lacrimae iuvant,
 Quem suspiria pascunt;
 Statimque laetus, abstinet
 Flendo, inque risum vertitur:
 Videt ceu astra patescere,
 Visuque haeret in illo.*

*MARIAM in alto navigans
 Leo serenus concinit,
 Seu venti posuere, seu
 Vastum fluctuat aequor.*

*Quod si procellae sidera
 Atrā ocellant caligine,
 Oriri aspicit ex Deā
 Lucem fulgidorem.*

*Clausae repostis aedibus,
 Dicatae IESU Virgines
 Alterno modulamine
 Canunt dulce MARIAM
 Sic, ut putentur Alites
 Delapsi ab aulā caelitum
 Huc melos resonare, quo
 Semper illa resultat.*

*Es, o MARIA, tu sonus
 In oribus gementium,
 Iamque rebus in asperis
 Pene deficientum.
 In te levamen est viro,
 Quem morbus urget anxium;
 In te pax, ubi denique
 Coepit funere mergi.*

*Nomen tuum fragrantia
 Quae recreat, vox caelica
 Siuavem ossibus implicans
 Ignem, melleque manans;
 Speique pignus aureae,
 Castique amoris symbolum,
 Cordiumque micantium
 Flamma et gaudium Olympi.*

*O Mater, o fons dulcium
 Intamine affectuum,
 Tu mea a teneris eras
 Cura, tu meus ardor.
 Ubi ergo me Deus velit
 Secli tenebras linquere,
 Vocem te prius, oh! vocem,
 Ac dein lumina condam.*

(Ex italico carmine Ios. PERAGALLI).

JOANNES BATTANIUS.



VETERIS MONUMENTA ROMAE.

De Thermis Diocletianaeis.

*Q*UUM sit in animo veteris monumenta Romae prouti quadringentis circiter abhinc annis apparebant passim exponere, secunda quippe fortuna ad nostras pervenere manus, iam ab inde quaerentes huiusmodi, quae illis temporibus imagines rerum chartis praeolo tradebantur, sicut nuper de Mole Adrianaea gratum intuentibus fecimus (1), qualis ante expugnatam a copiis Caroli V Hispaniarum regis urbem, vel illos circa annos erat, ita nunc de Thermis Diocletianaeis optimum ducimus scribere, et aedificii rudera exhibere, antiqua ad unguem redditam imagine, et aliquid subiicere, quod tanti monumenti historiam instauret (2).

Integrat plateam, cui nunc « *Termini* » nomen, (ita vocem *Thermae* vulgus corrupit), rudera quae coram adhuc reliqua sunt, insuper exedram hodierna portu superimpositis aedibus circumscriptam, et quantum spatii est ab aditu turriformi antiquorum horreorum, postea poenalis carceris, denique, nempe modo, scholiarum, ad Sancti Bernardi templum, Diocletiano et Galerio Augustis inbentibus thermae occupabant, quae anno supra trecentesimum secundo coptae sunt aedificari; anno reparatae salutis autem CCCV-VI, aedificiis pro tanti operis magnitudine omni cultu perfectis, iuxta marmoream inscriptionem ibi repertam, (3) a Diocletiano, Maximiano, Augustis, a Constantio, Maximino, Severo, Caesar. nobilissim. consecratae sunt, et « *felices thermae* » appellatae, Romanique et Diocletianae Numini dedicatae. Haec apud Nibby (4). Malpica autem nobis auctor est a Constantio et Galerio primum publico usui summis omnibus festisque traditas.

Quidquid hac de re sit, unum superest egregium eas Diocletiani nutu fuisse erectas, « *felices* » fuisse nuncupatas; insuper et « *Diocletianas et Maximianas* », modo simul una, modo ad libitum nominantium, praestitisse amplitudine Antoninis, Neronianis, ceteris denique; tales fuisse, quae locum dare possent tribus milibus ac trecentis civibus balnea simul adeuntibus; novem et sexaginta pedes patuisse in fronte, totidem in agro, quatuor pedum millia ducentos et septuaginta et sex pedes in circuitu; magnificentia super omnes huiusmodi excelluisse; suprema floruisse laude in omnibus, quae luxum, sumptum, voluptatum omne caperent genus, tum quae ad relaxandam animam, tum quae ad corpus delectandum esse possent.

Tribus quodammodo zonis constabant. Exterior continebat gymnasium, bibliothecam, quippe Ulpia Traiani translatu fuit, palaestras, theatrum, auditoria; interior exedras, equirias, sen ad obequitationem Campos ludosque equestres, et similia, athletarumque arenam, gymnicorumque ludorum; intima natatoria, balnea, recessus. Quae meridiem spectabat frons, erat eodem tempore vestibulum ac theatrum scenicis constitutum fabulis recitandis, aedesque habebat litteris destinatas, poetisque recitaturis carmina quotidiana auditoribus. Hinc et inde rotunda

(1) Cfr. an. V, n. III.

(2) Imagines a Marco Sadeler excusas nobis ultra obtulit JOSEPHUS HAAS eques, cui publicas gratias iterum tribuimus.

(3) Cfr. MAZZOCCHI, *Epigr.*, 14.

(4) NIBBY, *Roma antica*, vol. II.

super pavimenta signante menses et horas, quod opus Lalande adlaudat tamquam perfectissimum, ornatissimum, et in omni huiusmodi maximum. Praeclaras habet tabulas templum, simulacra insignia. Quae domus Contemplantium Monachorum erant, nunc in alium conversae sunt usum, in museum scilicet. Atrium dignum visu est, centum ex columnis porticus nobile, Bonarotii eiusdem opus. Atque huius manu olim ereditae solo dicuntur cypressus altissimae, quae in medio germinant atrio.

Haec dixisse licuit, immo cumulasse ad recordationem tantarum rerum rursus ciendam, non quidem ad omnia, quae dicenda essent, absolvenda.

G. P.

FRIDERICUS COGNOMINE MAGNUS
CUM NAPOLEONE COMPARATUS (1).

QUAVIS aetate certum est pugnas omnes atque proelia magis imperatorum peritia quam militum virtute esse superata; sed constat pariter maximas victorias imperatoribus contigisse, qui illud praesertim re exercuerint: « Considera primum, deinde aude »; quique discriminis tempore iuxta suam mentem firma manu milites moderati, optimum quidquid esse novissent sequuti sint.

Quas profecto animi dotes maximi duo recentioris aetatis duces Fridericus, Borussorum rex, et Napoleon, Gallorum imperator, omnino ostenderunt. Quapropter ipsa ducendi belli ratione aliquid simile uteque portendit, etsi, pro re nata, varie deinde in pugna egerint. Varietates enim sunt pro singulis bellis temporum, locorum conditiones, armorum species, gentium virtus atque ingenium, et utriusque bellicantis opes.

Quodsi tamen artem, qua duces illi exercitus suos duxerunt ad pugnam inspexeris, utrumque videbis eo consilio semper egisse, ut

hostium copiis quovis pacto primi occurrerent proeliandi que copia facta una simul delerent.

Iamvero Fridericus ille, unus inter suae aetatis imperatores, hanc bellandi rationem esse optimam sensit iustumque fecit, ita ut pleraque pugnae eius ad belli eventum maxima evaserint ac lucida mente paratae atque directae; quod immo ipse forte clarius mente intuebatur, et proponebat actu, quam Napoleon, cui quidem in re auxilio quoque fuerunt hostes ipsi, quippe qui incerti plerumque auius, vel inter se aemuli suam operam parum expeditam aut unitam revelarent. Fuitque pariter summis his imperatoribus commune consilium, ut cum forte a nimis hostibus se circumcaptos videbant, eorum agmina singula congrederentur impetu maximo, et paululum saltem repellerent: quod si tueri sese cogerentur omnino, non id inertia ficerent, sed contendenter ut per quam inquietis motibus hostes laceaserent, statimque, data occasione, in eos vicissim concurrerent. Belli via, quae calcanda melius videretur, summis apicibus primum statuebant; eum vero res postularet, omnia mutabant, ut maximam utilitatem ex rerum eventibus aassequerentur.

Similia in ipso pugnandi actu uteque cavebat. Friderico Borussico regi id erat praesertim mos, ut hostem cogeret qui ad pugnam iniurissimo loco descenderet, inopinato manus cum ipso consereret acriter; raro tamen subsidiarias cohortes retinere poterat, ob copiarum exiguitatem. Napoleon quoque pugnandi rationem constituebat; at pro prima tantum pugnae facie, quae mutaretur deinceps, iuxta hostium motus atque proelii variam fortunam. Ipse itaque multis in locis proelium committebat, usquedum



Cypressus quae vulgo a Bonarotio satae dicuntur in cavedio coenobii ad Thermae Diocletiani. (Photographice expresserunt Fr. ALINARI, Florentiae).

cognito hostium defectu atque minus tuto loco, in eos vi maxima compulseret, idque tam certo oculi ictu tamque prompto consilio, ut vere mirabilis in re evaserit. Emicent pariter maxima ducis virtus constantia, qua post superatos hostes, maximos fructus victoriae victos persequendo cominus adipisceretur, cui minus saepe intendit Fridericus. Iamvero nemo aequavit adhuc celeberrimum illud Napoleonici equitatus iter, qui, Ioachimo Murat duce, post victoriam ad Aueratię Varsaviam usque per ducenta fere passuum millia vix uno atque dimidiato mense pervenit, et fusos hostes undique dissolvit.

Si quis tamen quasiverit, uter sit maior habendus dux, Fridericus an Napoleon, pro inuiditidine atque magnitudine victiarum gallicus imperator primas tenet; sed contrarium omnino censendum si prudentiam respexeris, quae magnum imperatorem decet; ea enim maxima in Friderico fuit, quippe qui exignis militibus atque undique ab hostibus longe praevalidis circumventus suum regnum firme pede dilatavit et quasi conditor suae gentis exstitit; nulla contra in gallico Alexandre, qui superbia paene incredibili ductus, etsi tot triumphos reportasset, sese gentemque suam in magna discrimina adduxit.

A. COSTAGGINI.



Porticus coenobii ad Thermae Diocletiani, nunc civitatis museum.
(Photographice expresserunt Fr. ALINARI, Florentiae).

DE "SYMBOLISMO",⁽¹⁾

Aggregiamur itaque argumentum, quod in superiore numero proposuimus.

Stellae, luna, sol caelestia corpora sunt, nec usquam, nisi in caelo, videmus. Agitur ergo, cum de Christo in Ioseph inducto agitur, de regno, quod Christus ipse indicat per illa verba toties

(1) Cfr. num. sup.



Dilectiani prospectus exterior qui erat saeculo XVI.
(Littera ad Africum)

(Latns ad Africum).

et leviter aspergunt, tepidaria non appellata.
Quodvis fonti pars aqua calidaria asperguntur,
et ad Boream frigidaria; tam aqua
quae in fonte aequaliter procedentes ordine,
et curvo, prout elegantes et pulchritudinis praes-
entia videntur. Hoc portione, inter exteriorem
et interiorem aquae desembalationes, am-
plius, quaeque commodas offere-
tur, et interiores, et interiores, zonam per-
tinet, in qua altera locis ingens, et na-
tum, et formam, admodum porrectum in latera,
et in fronte, cui hinc athletarum cam-
pum, et ininde *stadium*, ubi nempe
ad ludos, et exercitum, et quoque. Similesca, deli-
cata, et pulchra, et regalis, et tempia
ad ludos, et exercitum ornabunt. Genuis erat
ad ludos, et exercitum purissimus, decidebat,
et in ludis, et exercitum deducebat. Inde aditus
ad ludos, et exercitum, per portas ad ther-
mae, et ad ludos, et exercitum, formae, praeceps, cui
ad ludos, et exercitum columnas ingentium,
et pulchrae, et magnitudinem vestibulum. In
ludis, et exercitum, ad ludos, et exercitum, sellae, fornax
ad ludos, et exercitum, ad ludos, et exercitum, vaporosa im-

... patres ac patet, nec penitus acquies-
sere potest brominimo tempori, quo tanta sanguis
terram, tanta morte facta erat. Ac tamen madera
inventis, amictuibus perhibent absinthium re-
tinet. Sicutus patrum, traditione manente, antis-
qua Moxys, non confirmantibus, Christianos
illius ad opus publicis damnatos sudorem, la-
crymas, sanguinem immenses operibus effun-
davit. Quadragesita Christianorum millia tradun-
tus Iulie ab anno CCCIII. ad CCCVI. ingemnasse.
Quos colit Ecclesia Romana. Martyres, Longus,
Gyronus, Sisimus, Saturninus, Smaragdus, quo-
rum ad eum delegamus lectores, hic opus dam-
natio inter vorbora, et unguis, et lora et stim-
mulus acentos fratribus in Christo impendebant;
inde, quos vesana sanguinis rabies spectan-
tas in Flavio civis invaderet, et « Christiani
ad hostias! » requirebantur, inde, inquam, quasi

ex fodina quadam innocentium, eriebantur et in amphiteatrum tigribus, leonibus, hyenis la-
cerandi, discerpendique devorandique rapieban-
tur; quippe eodem anno, quo iussae sunt ther-
mae, Maximiano Augusto, qui Romae tunc erat,
urgentius extimulante et instante, Diocletia-
nseae immanissimae persecutionis edictum edi-
tum est. Nec raro contingit incurrere in ther-
marum harum lateres ac tegulas signo crucis
notatas, quo forsan Christianus ad lateritia con-
ficienda damnatus salutem damnatis ad aedi-
ficandum mittebat, ignotus ignotis, ac tamen
in Christo fratres utriusque.

Quamquam pro certo habendum est, quo tempore Alariens per Salariam portam in urbem introivit, una cum Sallustianis et Lucullianis hortis et aedibus, has thermas irruptentibus, populantibus, vastantibus, succendentibus barbaris primo patinasse, attamen a *Notitiario Imperii* et a Sidonio Apollinari, qui circa ultimos V sacculi luctuosissimi annos carmina Crescentio scribebat, eas et esse et frequentes populo fuisse, restauratas in iis, quae a barbaris tolerarant.

At num ignoramus Totila nesciente Romam quadraginta diebus vacuam habitatoribus remansisse, et vix duodecim civium millia, multum preceps et adhortante Pontifice, et religiosis praemia caelestia spondente redeuntibus, potuisse rursum enumerari? Adde insuper desolationi terraemotus, adde ruinas, quas provocabant rapaces homines modo thesauros abditos, ut putabant, exquirentes, adde pretiosa marmora sublata, nemine curante tot in an-

gustiis ac sollicitudinibus; omnia ferme de tanto
aedificio conciderunt. Haud aliter atque amphitheatrum,
ceteraeque thermae, hae quae magis a
nucleo resurgentis urbis distabant, tamquam fo-
dinae marmorum caementorumque habitae sunt
Scimus inde ablatas ducentas et ultra columnas,
praeterea vim simulacrum ingentem, ac
formam aedificii, quae adhuc in fundamentis
et ruderibus et reliquiis perspicua erat, a Pal-
ladio architecto mirifice relatam et expressam.

Iamque ad annum MDLXI ventum erat; millennium vastationum, et neglectus, et erexitum nondum exterminare potuerant, et undeviginti aulae plus minusve direptae adhuc restabant, quas inter integra pinacothecae media, et integri fornices, qui a solo ultra nonaginta pedibus eminebant, quos immanes ipsae immiores columnae monoliticae ex porphyre orientali, quod granitum vocant, 72 palmis altitudine, viginti tribus circuitu, sustentabant, quas mole territus nemo a loco dimovere ausus erat. Michael Angelus Bonarroti saepius ea per loca solitarius deambulans, terribilibus cogitationibus caeptisque suis simile quid requirens in horribili devastatione illa (atqui octogesimum et sextum agebat annum!), ardentibus oculis illa considerabat digna Michaelangelo. O si... At eo tempore Antonius De Luca, siculus sacerdos, Pium IV rogabat uti illas ruinas sibi templum ibi SS. Angelis excitaturo concederet; futurum inde ut aliquid superesset saltem de tanto edificio tot Martyrum sancto manibus et crux et lacrymis, religione locum consecrante ac tuente.

Pius IV e Medicea gente erat; qui quidea Leonis X aemulatus gloriam et animum Bonarrotio credidit operam. Arsit iuvenili robore, virili virtute senex immensus, et, servatis ferme omnibus, templum ex aula fecit; tantum pavimentum extulit, octo circa palmis a veteri strato, ne mucorem gigneret, ne exitiosum aut insalubre venientibus precatum vel visum esset. Plausit Pius, Roma plausit; nihil enim reviviscenti pinacothecae deesse a veteri videbatur.

At Vanvitellius architectus, Bighi Cardinale
acciente, et opus committente, non horruit Bo-
narrotiae operae violentas inferre manus, et
mutatis portis, et additis quibusdam cachinnis
pulchritudinem minuit, magnificentiam exte-
nuavit. At quamvis ea fecerit, quae non licuisset,
nihilominus templum mirabile semper est, cui
Franciscus Bianchini meridiem addidit sole



Thermarum Diocletiani prospectus exterior qui erat saeculo XVI
(Latus ad Atavulum).

lamentantis: « Matribus suis dixerunt (filii): ubi est triticum et vinum?, cum deficerent quasi vulnerati in plateis civitatis, cum exhalarent animas suas in sinu matrum suarum » (1), ad unguem refert conditionem populorum in Ecclesiis, quae nefario scelere, a Catholica et Apostolica Romana desciscentes, Eucharistiae mysteria, dispensationem, veritatem et auxilia a misericordia sustulerunt. II^o Humilis herbula granum initio est, ubi primum nempe germinaverit; nec ab herbulis aliis, quae passim nascuntur, longe distat; nec a farre, ab hordeo, ab avena, nisi scitus agricola sit, ferme distinguitur.

Habes itaque eximiam Christi nascentis et adolescentis imaginem....

SENIOR.

DE GERMINANTIBUS ET FLORIBUS

ANIMADVERSIONES NOVAE (2).

Aequi et nos, propiore tempestate, plura experimur, quibus inquieti, iraeundi, excaudescimus ferme gratuito, intolerabiles, et fortasse intolerandi sumus. Apud agricolas muscae impotuniores iumentis, culices mordaciores prae-nuncii sunt pluviarum, turbinum et procellarum; atque apud agricolas et non agricolas, rusticos nempe et urbanos, praeuniantur eadem recurrentes ex artrite olim suscepta dolores, aut ex olim fracto osse, quamvis restituto, et capititis dolor, et gratis cursitantes ludentesque feles, et coaxantes ranae, et in volatu ovantes gutture corvi, et plura huiusmodi idem monentia.

Tria reliqua capita enunciabo, quae talia sunt ut penitus incundissima videantur, et quasi propositis interrogationibus respondebo: — I. Verumne est, et, si verum, qua de causa plantae quamplures certas habent periodos, certaque tempora quibus floreant et gestire quasi videantur, tempora solemni ritu et fide magna hactenus observata et in posterum pariter observanda; rerum quippe omnium auctor Deus, etiamsi luderet in orbe terrarum cuncta componebat, praeceptum tamen posuit, quod nemo ex hominibus rebusque praeteribit? — II. Verumne habebitur inter plantas exerceri indeprecabiles inimicitias, morte inimici tantummodo et exterminio restinguendas; exerceri benevolentias, amicitias; auxilia mutua rependi? Et, si vera haec, — experientia tamen iam inde rata, teataque sartaque passim habentur, — quomodo germinantis vitae principia, animae, ut ita dicam, talia sentiunt, et sentitis obtemperant amoribus, odiis? — III. Numquid exploratum tutumque erit inter animantia quaedam et quasdam plantas aliquid dilectionis interferri, qua sibi quasi certam auxiliuntur, aliquid inesse aversionis, qua, dum admittunt animalia quaedam, excluant et repellant alia; inesse insuper in iis quasi sensum aliquem, quo lucem diligent, et in hanc porrigitur e tenebris latibus, quo opportuna sibi quaedam arbores quaerant, nocentia refugiant, quo in aquas, quae optant, ferantur, ab aquis, quae abhorrent, divortant? Denique recte ferunt alias delectari musica sonisque gaudere incundiores factas, prodentes florum

suorum calicem et aperientes, alias moestam exoptare, alias funebrem musicam et plenam lacrimis, alias dissona quaeque cantamina ita detestari et abominari, ut languescant initis, moriantur productis?

De iis quae primam quaestionem attinent non modo affirmamus, sed et lubet nomina rerum adducere, ut quisque ea, quae scribimus, suis possit oculis et consideratione probare. Enumero. Hedsarum strobiliferum haud aliter ac mimosa pudica noctu foliola erigunt, demittunt autem interdiu. Linum suos habet flores, qui mane primo patentes caerulea maris caeruleo imitantur; at ubi ventum sit ad meridiem, contrahunt calices, et quasi inter virides frondes semet abdere videntur, tragopodonis pratensis veluti exempla moremque sequens. Leontodon taraxicum, vulgo « dens leoninus », sexta ante meridiem hora patet; inter quintam horam et sextam a meridie contrahit sinum, et quaeque abdit, prorsus aliud a mesembryanthemo noctifloro, cui ritus est a septima ad vespertinas horas divitias manifestare suas, septima vero crastina claudere; proximum vero huic mesembryanthemum rubrocinctum circa meridiem expandit. Iasmimum, quod nocturnum dicitur, adiectum hoc sibi comparavit quia ad occasum solis flore gestit multicolore, multiplici; redeunte luce solis, penitus contrahit folia, et suos occultat colores. Quem latent campanulae omnem propemodum per colorum speciem migrantes ab albo ad violaceum fere atrum? Atqui et hae, umbris venientibus vespertinis, exsultant aperto calice; redeuntibus radiis, aperte concludunt. Sunt et flosculi pulcherrimi, campestres plerumque, quibus saxa, radera, rupeque nihilominus incundiora sunt, violacei colore, exigui calice, at copiosissimi floribus ita, ut vix foliolis videndis relinquant locum, et stromatis in morem demittant sese parietem levantes. Hos populorum pietas vulgo appellat *ventunore*, quia eadem, qua mortuus est Christus hora, concluduntur penitus, et delitescant. Denique botanicis notum est Linnaeo placuisse quodam flores ita disponere, singulos hora emicantes propria certaque, ut XXIV horas dies integri florentium vice designarentur; et in hoc ipso Commentario memoratum est (1) Vicovarii, florilegum viridarium in aere dynastis Bolognetti-Cenei fuisse, qui aulam, ubi a vespere usque ad noctis fere dimidium conveniebant dynastae, dynastarum liberi, consanguinei, et spectabiliores oppidi, ita instrueret dispositis vasis circa parietem per mensas, ut noctis horae singulæ ab erumpentibus et reviviscentibus floribus enunciarentur. Facta haec, explorata sartaque, neque tolerantia dubium. Quaenam ergo causa? Apud plures datur multum et adsorbitur luci, soli, radii, quae aut nonnulli flores amant, aut abhorrent; sed haec minime respondet facto causa; nam occur iasmina illa noctu florentia, quia lucem horrent, et tamen in aulis florent per spicula lucem perfusis? Alia igitur quaerenda ratio sufficiens et universalis est, qua recurrentes hi effectus probentur. Magnetismi terrestris fluminibus num adseribas? Adscribe, si tantus amor; at ignotum ignoto explicabis. Quapropter

rectius aperte fateberis haec esse in arcanis naturae, quae hactenus nemo rescivit, potius quam puerile aliquid proferas. Eadem causa est, qua gallicinum statutis habetur certisque horis nocturnis, neque tamen singulis gallis prorsus idem, sed ex hisce aliis cœcurit undecima, ex. gr. ante dimidium noctis hora, aliis ipsa nocte in media, aliis ultra; atque ita certa cœcuriendi haec hora singulis est ad momentum, ut qui gallus horam canendi sibi elegit, eam fideliter servet ad mortem. Hoc autem negotiis suis opportunissimum et idoneum rusticis habent, quorum siue sit perpetua necessitas relinquendi lectulum, puta hora tertia, et gallum domi possideat quarta hora canentem, vicinum rogat de horologio illo vivo tertiam horam notante, et de commodando, sive de commutando postulat, et obtinet, tradens gallum suum vicini rebus et vigiliis canendis fortasse magis idoneum.

Altera pars argumenti nostri quaerit utrum reapse inter germinantia sint odia, sint amicitiae, sint benevolentiae, sint similitates, et quomodo germinantes animae talia sentiant. Respondeo monens præ ceteris ne malo nominum usui assuescamus, ne abrepti significatione sonaque vocabuli ea tribuamus, quae nimia sunt, vel ea minuamus, quae ex integro debeantur. Hinc aliud est esse simplex, seu « existentia », quae in materia rudi habetur, qualia sunt saxa, metalla et huiusmodi; aliud est vitae principium, quo germinantia pollent, et crescent; aliud est anima, qua animantia, pecudum omne gentis spirant, moventur, agunt; aliud est spiritus, in homine constitutus unum quid corpori animando aptum. Hinc procul amoveantur, quae parum scite et proprie minus feruntur voces, quibus id anima germinans improprie dicitur, quod optimè principium germinans, vel germinantis vitae principium diceretur. Notatis hisce, affirmamus esse inter plantas quodam effectus, qui in animantibus, in hominibus amicitiae, benevolentiaeque inbentis animae trahentisque tribuntur. Plura exempla afferre possumus; paucis contenti erimus, unde lector cognoscat ex ungue leonem. Sedulo in haec rusticæ cœvent; nam si in campo fabis consito pernicias illas, — at quam pulchra florens! —, nascatur, quae « herba flammæ » apud agricolas dicitur, apud eruditos *orobanche*, quot circum fabae sunt minuti, decrescere, arescere, mox illa orobanche nefaria, foecunditate mirabili, radices, semina undique coniicere, cuncta occupare, urere omnia; et nisi colonus prompta et immisericordi manu labem pessimam evellerit, eradicaverit, et combusserit, in metendas fabas conelatum est. Gramen, quis neget?, sata frumenta, etsi laeta, virentia, strangulat indeprecabiliter, ideoque adversus hoc agricolas bella aeterna gerunt, ferro et igne saevientes. Amicae vitibus ulmus, amygdalus, cerasus, quas vitis amplexa incundissime extollitur, mirantibus illis per proprios crescere ramos.

novas frondes et non sua poma.

Cur non eadem dicemus de ilice, de cupressu, de quereu, de pinu, de nuce, quae postrema ita est inimica germinanti euilibet, ut omne ferme subnascens, aut in quod porrigitur eius umbra venefica, inficiat gratum quamvis oleat, haud aliter atque upas omne, quod vivit, ha-

(1) *Thren.*, c. II.

(2) Cfr. num. sup.

1) Confr. an. V, n. IV, in tertia operculi pagina scriptum d. V., cui titulus: *Nodus de horis monens*.

SELECTAE FONTANT

LXV. — FORTUNA ET PUNI

*Litterulis puer incubens in margine hiantis
Festuca pueri fortis iacobai inora.
Sustinet securus ibi; puer libus annis
Calcitulam proabet etc. aque quisque locus.
In tanto pueris senior discriminare ritac
Ingenti saltu mar sibi consuleret.
Hoc traxit. Fortuna favens, placideque soporem
E pueri membris officiosa fugat:
- « Bellule, tu - dixi - volvi subdu tre certae
Mortis; sit posthac mens tibi sana magis.
Principitum si te dederas, me vulgus iniquum
Culpasse solvi, cum tua culpa foret.
Sum hic summissus. Tu si fueris male cautus,
Me cum incinximus. Inculpatus canimus.*

somnium vidit adolescens, novisset illa verba Iacobi aliud significare a verborum sono longe diversum. Quomodo enim Rachel, quae a terra abscesserat, filium Ioseph adoratura esset in terra?... Subest ergo in Patriarchae sermone, — (et lex promissionis in uno Iacob tunc erat omnis inclusa, qui et Israel appellatus fuerat ab angelo colluctante, unde Mosaicae legi ad dicti Israelitae nuncupati fuere) — subest mysterium, quo adoratio illa ad alias et gentes et tempora deferatur, et symbolo coerceat, quae dominabit. At illa manipulorum adoratio coram manipulo Ioseph, in priore somnio, plura forsan continet, quam suspicamur. Hinc interdum ex integro picta est; interdum manipula una secunda prostrata coram uno illo stante; hinc quasi de re satis cognita, manipulum usum ostendit; res et brevissima facta est, satisque ut spica grani exsisteret unica, et videnda esset. Quid porro intelligendum?... Sacra omnia, quae ex grano, ex farre autenace conficiebantur, aut ex pane, ex grano ex farro, ex farina initium sumebant, a sacrificiis vel chisidesc, qui « panem et vinum obtemperant » ad sacrificia Mosaica, in quibus « panem promissionis » altari quotidie imponebantur res sentiores, ad cruenta sacrificia gentium (1) ferme omnium, quae esca oblatarum carnium non carebant, neque carnes absque pane comedebantur, sacrificia omnia in illis manipulis designantur Eucharistiae sacrificio locum datum, quod si datur, anterius subiectum etiam subiectum.

Et ne quid interpretationi firmandas desit memini viduisse me palmulam atream frumenta folia acuminata hinc et inde duodecim, sensu et sensu, forentem; in vertice autem spica erat et ex arte divisa, ut pisces simul spicamque

(1) Trinitate, Vino, & ceteri pastori uniron in uno
uno amissi ostendit. tristisq; eis omnesq;
seruelli ad nos venit. taliter latronem de-

Hoc ego dico: probo **Fortunam**, cui male noxas
Gens humana: pars protinus attribuit.
Si quis omnia caruit, si genit inopie
Numus commixtum, Sors id acerba tulit.
Perpetuo peccat **Fortuna**: calunnia quaevis
Sic et in immortali nolle donare locis.

LXVI. — MEDICI DUO.

Convenies duos maledic memorantur ad asperum;
Omnis iste doni nuntius, ille mali.
Sic prior: - « E morbo revalecer. » - « Non - ait alter -
Ocios ille siccus est addidus arco. »
Lis geminos inter rivales magna moverat,
Curando quae sit par medicina mala.
Agrotus moriens, trucior sententia postquam
Prævaluit, non plaudit uterque sibi.
- « Victrix - uter sibi - vis morbi sustulit asperum;
Sic ego, sic nunc anticinatus eram. »
Alter ad haec: - « Mibi defunctus si rite dedicasse
Aurum, salutem ad hunc sineremus venie dom. »

L.XVII. — *Gallica* GVA. *Barbata* AUREA.

Dum nova hinc sita, lucra paucis perdit avarus
Pristina; cum pulcro fabula nostra docet.
Aureolum gallina dico in quilibet ovo
Edore felici inservat agricolae.
Hic, ratus in medio thoracum ventre latere,
Ventriculum dico vulnere pandit avis.
Hanc reperi similem gallinis omnibus, amens.
Posteaquam frictum supererit auriforum.
Diece, genus moxie, sitis quo usq[ue] habendi
Haud satianda unquam, diece tenere modum.
Sunt, qui sole velint uno dilectere; vidi,
Quod ille, qui dicitur, in ita dicitur.

una sub imagine ostenderet. In symbolo pisces latere Christum quis neget? At qui pisces Christus est, idem et spica, idem et granum! Unde convenientia haec admirabilis? ... Eadem porro de causa, qua in suo epigrammate Abereius ad Sacram Eucharistiam accedens, se in hostia, quae ex grano est, pisces a veneratis Ecclesiae Romanae manibus suscepisse et manducasse fatebatur. Cuius ego carmina, tantum quae ad rem sunt, huc afferam, non sine gratia a lectoribus legenda meis:

Vidi illuc (Romae) populum clarum fulgentem sigillo,
Atque Petro Pauloque animis concordibus; intus
Martyrii inspectus locus ipse; fidesque praebat.
Et mensae apposuit pisces, purissima Virgo
Eximium, pure quem vitae a fonte prehendit,
Vescendumque dedit dilectis tempus in omne,
Utile habens vinum, potum cum pane ministrans.

Idem insuper habetur de Eucharistia nomen in epigrammate Pectorii, quod Augustodunensis inscriptio obiter dicetur. Ibi enim pariter Eucharistica cena « Piscis cena » nuncupatur. Haec semel veritate adstructa, qua luculenter possumus quid sit inter symbolum grani et symbolum piscis, utrumque Christi Iesu nomen et mysteria significans, ad argumenta, Christianum a grano exprimentia veniamus. 1º Granum a horreo in agros inseminandum deducitur; Christus, Verbum Dei, Incarnatione a caelo missus in terram, fructus mirabiles redemptio, quae « terram, pontum, astra, mundum », « omnia, quae in caelis et quae in terra sunt » Patrem reconciliavit, allaturns (1). Paradisus autem in Evangelio ab ipso Christo vocatur horrea suum in collatione, quam superius indicamus: « Triticum autem congregate in horreum meum » (2). Quo dicendi modo illud Ieronimus

(1) PAULUS, II^a ad Cor., c. V; Id., ad Coloss., c. I.

(2) MATT., c. XV.

LXVIII. — ASINUS SACRA GERENS.

*Crediderat, Vestae qui sacra gerebat, asellus,
Se telus heroem semideumque coli.
Erecta graditur cervice superbis, et aure
Carmina sublimi, thuraque nare bibit:
- « Erras, stulta pecus - sic tum spectator asello -
Laudem vel minimam si tibi rere datam.
Non tibi, sed Vestae, pompam decrevimus istam;
Non tu, sed Vestam, carmina, thura decent. »
Hec perpende, tunca resumque ignare senator:
Ostro, quo fulges, non tibi fertur hanc.*

LXIX. — CERVUS IN VITIA.

Vinea, plus solita quae se tollebat in auras,
(Quam nonnullis carnibus esse plagiis)
Excepti profugus lacerto poplite cervum,
Tuis cui lethbras, hoeres amica, dedid.
Elepam lugel praedam venator, et acri
Disperas revoeat latius aere canes,
Interea cervus male gratus cooperat aliam,
Qua fugitur, vitam rodere sacrilegus.
Peropimur, redeuntque canes; occumbit in ipso
Bellua, quem fuerat depopulata, loco.
- «Ah! merui - sic tum cervus - mea fata; sed aequa,
Quisquis es ingratu pectore, fata time.»
Concidit exemplo, lethali saucius ictu,
Prostratumque furunt dilacerare canes.
Supplicibus lacrimis nequicquam, morte sub ipso,
Flectore constans ferrea corda virum.
Te monui cervi sub imagine, mens male grata,
Quae ius, cuique sacrum, laeseris hospitii.

hunc necat irrespirabili, pestifero? Matrona quodam, amantissima florum cultrix, narrat de cyclamine quodam sylvestri, quod ipsa, magis aliquid inde sperans, curis omnibus conturbat; et quidem florebat optime, et vel praeceps optima politiebat. Simultatum inter plantam ignari domina posse vas posuit rubris garyophyllis halantissimis insigne. Cyclaminum subito languescere coepit, infirmari, taedere. Suspicio quid esset, herba garyophillum alio detulit, et quod superdeperibat cyclaminum rovirosum et corvalescere coepit; brevi restituendis in pristinum. Its floribus, qui ex crux levigatae et positis numerosantur, fatalis est mensura proximitatis; sufficiunt vites vespibus; sufficiunt, huiusque quamquam proximae lumen plantae, hanc devitare ut possint removant, quod evanescit. Longum est singula recentia. Natus sufficiunt. Quacum ergo sunt haec? Nec amicitia, nec benevolentia. Effluxus sanguis, siccus, et haemostasi, qui in hac planta subtiliter per respirationem cupientem (germinantia quippe respirant), aere puro et libero privat; inde equalis, et mors; dic idem si de radicibus agitur in solo circumfusione; omnia subtiliter, et fortassis debiliore alterius plantae medicamenta involventes et strangulantes, non possunt prohibentes. Enigma huius iste est, et hinc odio redituntur. Ceterum omne curiosum, quod perniciem coepit, tunc opprimit, quoniam similia similia; pacifice vivunt plantae illae tantummodo, quae diversis omnino elementis et sole et aere aegritur, aluntur, ubi conformatum sunt, et funeris suum anquirunt. Huiusque quae durus potius est. At circa hunc dico: non inimicitia inter animalia et plantas, non velut inimicitia inimicorum, qua porosus fugiens inservit, robora, et filios praecipit exponens, puto, lauro; qua passores libenter amarygdalis nidos credunt, non dumis humi-
mibus, ut luculentis, non pinis; qua corvus querens ex pinis, non pyro, non malo. At in illi non auctor fugiens animal, sed animal sponte in illis auctor fugiens; deinceps hoc stat. Quisquidem plantae gratiae aqua; quid mirum si seminatio, si multiplicatio, principio vitae ad iuvantia propinquat, quoniam, ut vivant? Eadem de causa, tamen quoniam, sine qua morientur; hinc huius necessaria infere frumentis et ramulis, ut vibrantur; hinc in locis prodiscentur, vel in frumentis et ramulis ex se suppeditat, quae iuvantia necessaria sunt; ceteris non ita crescuntibus, quae tunc non auctis.

De musicis descriptis pueris attingam. Vir. Neo-Eboraci inter musicos magistros peritissimum, Kaspar Teitgen, narrat quae prae manus quotidie habet; collectum mimoam, sensitivam, evanescit, tenuissimam Belliniana musica, frondes aperiens et delubrationes ostendere; mox ubi dissensu inserviant, vel nimio strepitu, quasi horreos, folia claudero. Quae quidem enarrans botanico cultor eximius, Grant Allen, anglius, (cuius opus ex parte Paulus Lombroso italicice interpretatus est), eo devenit, ut assereret inesse germinantibus animam. At num eterque animadvertisit ex sono fieri vibrationes in aere, quae in lumen vibrante, constrata levissimo pulvere, figurae carent? Ergo ex vibratione plus minusve aeri, non suaviter superficiem vellicet, seu violenter perentiat, hinc carent effectus. Quod ita

probatum est, ut, si quis manuballista tonuerit iuxta sensitivam, flos contrahatur tremiscens; si haec eadem planta sub vitrea campana ponatur, iuxtaque admittatur clorophormio spongia imbuta, sensitiva contrahit sensim folia, florea, dimittitque capita quasi dormiat. Quorsum haec? Inquinato ex aere, et puris elementis, quibus viveret, deficientibus in hoc; in illo ex aere violenter commoto, et delicatissimam foliorum florumque faciem vexante.

Hac festinante calamo de principiis germinantibus scripimus, ut cuique sit notum quantum distet ab anima principium vitae, nec misceat aera lupinis. Cetera lectoribus deducenda relinquimus.

M. LANI.

ANNALES

Londinensis sollemnia — Russorum Galorumque perturbationes — Sinarum res.

LONDINENSIA sollemnia ob Eduardi regis coronationem, quamquam remissiore apparatu celebrata propter valetudinem ipsius regis — qui tamen optime sanatus apparuit —, nihil minus magnifica satis evasere, maxime ob animorum populi inflammationem, quae sua sponte, libero studio atque benevolentia excitata, haud dubie acceptissimum gaudii signum et documentum civitatis rectoribus sit. Atque haec ad amissum nota fuit praecepsa Londinensium festorum dicram, sive ipsum coronationis ritum respicias, sive rei publicae coloniarumque exercita et classis recessiōnem.

Nondum autem hi plantae remiserant, cum novi ab Anglis ingeminantur Botha, De Wet, Delareyque imperatorum in honorem, qui hostes primum acerbi in ultima Africa, nunc anglico imperio subiecti cives, in Europam cum venissent, primum quam Kruger, quondam praesidem suum, invicerent, anglico regi obsequii testimoniam obtulere. In qua quidem singulari acceptio Angli liberaliter comiterque sese profecto gesserunt, unde sperandum ut a Boeris imperatoribus instituti itineris consilium, auxilia cogendi ad civium suorum opes sublevandas, a novis fratribus haud inane relinquatur.

Dum Russici hinc, inde Germanici commentarii non tam de Victorii Emanuelis, Italorum regis, in has civitates itinere, quam de colloquio Nicolai et Vilhelmi, ad Reval, disputant, Russorum populus, is praescerit qui inferiorem imperii partem incolit, rerum evertendarum cupiditatem in dies sperit. Ruthenorum Galiciensis agitatio apud Podoliae, Volinia atque Ucraniae Ruthenos late resonuit, ita ut qui rem publicam illie moderantur civiles perturbaciones timeant. Iamque Muscae in urbe, cum pompa ducitur, clamores ac tumultus ita ab operariis tolluntur, ut equitatus accurrat opus sit factiosusque manu militari disperdat; iamque Karlow provinciae gubernator manuballistula proditorie petitur; qui etiam dicitur ipsi Caesari a rebellium coetu mortis minas iterum esse iactatas.

Russiae foedere sociata Gallia et ipsa seditionibus his diebus obnoxia fuit, in Britannia praecipue, ubi acriter restitutum est in protervum illud atque audax summi administris decretum, quo virgines cultui divino et puerorum institutioni sacrae e suis aedibus pellebantur. In libertatem violatam alte conclamatum est, inita cum praefectis certamina, sanguis effusus; sed tamen hodieque potentiae cessit ins.

Postquam Tien-tsin, Sinarum urbis, integro fere anno Europaei legati, anglicis, gallicis, germanicis, italis, russisque copiis adiuvantibus, rationem habuerunt, superioribus idibus Agusti, prouti fuerat constitutum, eamdem Sinensibus magistratibus restituere. Manet tunc inibi coetus e variis Europaeorum gentibus constans, qui opera curet ad Pei-ho flumen faciliori navigationi reddendum. Gallia interea fines suos ad Macao profert soluto pretio, dum, occidentali cultui et humanitati iucunde irridentes, boxe in Ho-nan provincia depopulationes novas invasque caedes instaurant.

Hen quo nostrorum invenimus capita cladi temere obiecta!

PROPOLICOLA.

AENIGMATA

I.

(Vulgo Robus).

O SAPIENS D DIVES C tu.

P O

II.

Macte animo! mercatori pars competit una

Qui larga repetit limen onustus ope.

Altera pars, quidquid sit, longe nolo requiras:

Hac trepidante vales, deficiente peris.

Tertia iam demum, ut veteres retulere poetæ,

Mercurique fuit, Pirithoique parens.

Quae tria si iungas simul, humanissime lector,

Proh dolor! en matrem seditionis habes.

FR. LITTNER.

Ex sociis, qui utrinque aenigmatis interpretationem ad commentarii moderatores miserit intra duos menses, unus, sortitus, gratis accipiet PETRI ANGELINI opus, cui titulus:

DE POETIS ET NUMERIS LATINIS.

Aenigmata an. V, n. XIII proposita his respondent:

1) Cos, Me, Comes; - 2) Sena-tus.

Ex rite soluta miserunt:

V. Hertel, Mendelius. — Ant. Lassota, Sutrio. — St. F. Gielaki, Rypino. — Guili. Schenz, Ratisbona. — Fr. Sallere Sch. Piar, Sabadello. — Ver. Cariolato, Vicentia. — R. Dieederichs, Seccorio. — E. Burg, Argentorato. — Lud. de Rubeis, Igwino. — Petr. Garrone, Persana ad Verelle. — Vinc. Starace, Neapoli. — Ios. Walter, Neo Eborae. — E. Annoni, Mediolano. — Tr. Grottanelli, Aguis Taurin. — Collegium Scholarum Piarum Stellae. — Alois. Cappelli, Sutri. — Sortitus est praemium

VERITAS CARIOLATO,
ad quem missum est PETRI ANGELINI opus, cui titulus:

LOLIUS

SIVE

DE PROVCTA LATINITATE.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE — Ex officina Petri Phil. Cuggiani.